

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del II

Maj 2005

© Revisorsnämnden

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	24-25 maj 2005
Skrivtid:	2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip exempelvis i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Högre revisorsexamen maj 2005, del II

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgift</u>	<u>Poäng</u>
3. Svenska Filter AB	50 p

Lycka till!

3. Svenska Filter AB (50 poäng)

Bakgrund

Svenska Filter AB är moderföretag i en koncern med huvudkontor i Stockholm. Koncernens verksamhet utgörs av försäljning av filter. Koncernen har ett mycket stort tekniskt kunnande och har utvecklat avancerade filter vilka leder till väsentligt minskade utsläpp för industrin. Verksamheten bedrivs i tre affärsområden:

Affärsområde	Andel av total försäljning
Automotive	45 %
Forest	30 %
Engineering	25 %

Affärsområdesindelningen har sin grund i de tre stora kundsegmenten bilindustri, skogsindustri samt övriga tillverkande företag. Varje affärsområde bedriver sin respektive verksamhet relativt självständigt med egen ledning, produktutveckling och säljorganisation. Koncernen har dotterföretag i 20 länder över hela världen. Verksamheten utomlands bedrivs ofta inom en och samma juridiska person i varje land. I rapporteringen till moderföretaget behandlas emellertid affärsområdena separat. Koncernsamordning och centrala funktioner för koncernen såsom Juridik, Finans och Personal finns i moderföretaget. Den huvudsakliga tillverkningen av koncernens produkter sker i tre fabriker belägna i Sverige, Tyskland och USA. Samtliga fabriker utgör separata juridiska enheter. Då fabriker förser övriga företag med produkter är internförsäljningen omfattande.

År 2004 omsatte koncernen 7,3 miljarder kronor. Antalet anställda uppgick till 5 200. Se nedanstående tabell för mer information, samtliga belopp är hämtade från bokslutet 31 december 2004 (belopp i mnkr).

Företag	Omsättning	Resultat före skatt	Tillgångar	Eget kapital
Svenska Filter AB	0	75	1800	1200
Svenska Filter i Sverige AB	700	40	400	100
Svenska Filter Produktion AB	2500	65	2000	400
Swedish Filter UK Ltd	600	15	375	75
Swedish Filter Germany GmbH	1200	150	800	300
Swedish Filter Production, Germany GmbH	2000	175	1800	450
Swedish Filter, France SA	350	22	200	60
Swedish Filter USA Inc.	800	- 45	600	40
Swedish Filter Production, USA Inc.	600	30	400	100
Swedish Filter, Finland OY	500	65	400	100
Swedish Filter, Italy SpA.	800	75	600	250
Swedish Filter, Poland Sp.z.o.o.	600	- 10	375	25
Övriga dotterföretag	800	45	400	300
Summa	11450	702	10150	3400
Elimineringar	- 4200	- 140	- 4100	- 1500
Koncernen	7250	562	6050	1900

Högre revisorsexamen maj 2005, del II

Svenska Filter AB var noterat på Stockholmsbörsen fram till 2002 då företaget köptes ut från börsen. Idag ägs moderföretaget av tre aktieägare där den dominerande ägaren är ett Private Equityföretag.

Du är revisor i moderföretaget sedan 2002. Din byrå och det nätverk som din revisionsbyrå tillhör reviderar samtliga dotterföretag.

Koncernen tillämpar Redovisningsrådets rekommendationer men kommer att från räkenskapsåret 2005 tillämpa IFRS. Koncernens räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 3.1

Ägarna till Svenska Filter AB har under hösten 2004 kontaktat styrelsens ordförande med begäran om en engångsutdelning på ca 400 mnkr. Baserat på det preliminära koncernbokslutet för 2004 uppgår fria reserver i koncernen endast till 300 mnkr. Utdelningsbara medel i moderföretaget uppgår till 200 mnkr. Eftersom det inte finns tillräckligt med utdelningsbara medel för att tillgodose ägarnas behov vänder sig ekonomichefen Börje Bengtsson till dig som revisor för att diskutera om man kan lyfta utdelningar från dotterföretagen och därigenom skapa mer utdelningsbara medel i moderföretaget. Börje är medveten om att detta inte nödvändigtvis skapar mer utdelningsbara medel i koncernen men han vill ändå ha minst lika mycket utdelningsbara medel i moderföretaget som i koncernen.

Börje har också hört talas om andra företag som gjort nedsättningar av reservfonden för att sedan betala ut till aktieägarna varför han vill ha din syn på detta innan han går vidare med ärendet till styrelsen. Börjes avsikt är att föreslå nedsättning av moderföretagets reservfond med 100 mnkr. Denna uppgick per 31 december 2004 till 600 mnkr.

Uppgift (8 p)

- a. Hur svarar du på Börjes fråga om det går att skapa mer utdelningsbara medel i moderföretaget den 31 december 2004? Ditt svar bör belysa såväl redovisningsmässiga som skattemässiga överväganden för moderföretaget. Bortse från eventuella utdelningsbegränsningar p.g.a. associationsrättsliga regler.
- b. Beskriv översiktligt hur en nedsättning av reservfonden går till.

Deluppgift 3.2

Varje år besöker du några av dotterföretagen. Du företar dessa besök tillsammans med ekonomichefen i moderföretaget. I samband med besöket hos dotterföretaget i England i september 2004 uppmärksammar du den till synes mycket goda och nära relation som föreligger mellan den engelska företagsledningen och den engelska revisorn. Du noterar också vid slutrevisionen att det finns betydande osäkerhet i flera värderingsfrågor där du känner dig osäker om kvaliteten i den engelska revisorns granskning. Under besöket får du

Högre revisorsexamen maj 2005, del II

också information om att den engelska revisorn tidigare arbetade på en annan revisionsfirma och att han redan då var ansvarig för revisionen av Swedish Filter in UK Ltd. Sammantaget har han varit revisor i företaget de senaste 15 åren och anlitas ofta som rådgivare i strategiska frågor. Vidare umgås han sedan många år privat med den verkställande direktören i dotterföretaget. Han deltar även årligen i dotterföretagets firmafester.

Uppgift (6 p)

Hur hanterar du, som ansvarig för koncernrevisionen, den uppkomna situationen?

Deluppgift 3.3

Moderföretaget har genomfört ett antal förvärv under senare år. Totalt redovisad goodwill i koncernredovisningen för Swedish Filter uppgår till ca 2 miljarder kronor. De förvärvade dotterföretagen har efter förvärven överlag presterat väl med undantag för det amerikanska företaget där resultaten varit under förväntan. Emellertid indikerar budgeten för 2005 ett väsentligt bättre resultat. Börje håller nu på att genomföra ett s.k. impairment test av redovisad goodwill och vänder sig till dig med ett antal frågor. Börje tycker inte att det är särskilt meningsfullt att värdera varje företag för sig eftersom det inom varje affärsområde sker många internttransaktioner från de tillverkande företagen till övriga företag. Den interna prissättningen blir därmed helt avgörande för var resultatet redovisas varför en värdering av varje företag för sig blir missvisande. Hans frågor kan sammanfattas enligt nedan:

- a. Kan värderingen göras på affärsområdesnivå?
- b. Kan man kvitta övervärden vid värderingen av ett affärsområde mot ett nedskrivningsbehov för ett annat och därigenom undvika nedskrivning?
- c. Vad händer om dotterföretagen börjar gå bra igen? Kan man återföra nedskrivning som gjorts i koncernen?

Uppgift (12 poäng)

Hur svarar du på Börjes frågor?

Deluppgift 3.4

Revisionen av 2004 års räkenskaper och förvaltning befinner sig i slutskedet. Inför den kommande slutrevisionen som ni ska ha med företagsledningen nästkommande vecka genomför du en intern genomgång med ditt revisionsteam. Vid genomgången föreligger tre väsentliga frågeställningar som identifierats vid granskningen. I korthet avser frågeställningarna:

Högre revisorsexamen maj 2005, del II

- Det amerikanska dotterföretaget har blivit föremål för en skatterevision. De amerikanska skatterevisorerna ifrågasätter varför det amerikanska dotterföretaget går med förlust år efter år och avser att skönstaxera företaget baserat på en, i deras tycke, rimlig vinst. Den höjda taxeringen kommer att medföra en väsentligt ökad skattekostnad. På grund av bristande hantering från företagets personal kan företaget på formella grunder ha svårt att få gehör för sin uppfattning. Företaget vill inte reservera för den ökade skattekostnaden.
- I samband med förvaltningsrevisionen har det visat sig att verkställande direktören i moderföretaget har ingått ett bindande åtagande för moderföretaget avseende förvärv av ett företag i Italien. Det totala åtagandet för koncernens räkning överstiger, enligt gällande VD-instruktion, det som verkställande direktören på egen hand kan besluta om.
- Koncernen har under 2004 etablerat ett captivebolag med säte i Västindien. Captivebolaget fungerar som ett internt försäkringsföretag inom koncernen. Captivebolaget återförsäkrar i sin tur koncernens risker i ett externt försäkringsföretag. Captivebolagets räkenskaper redovisas som ett försäkringsföretags innebärande att reservering för försäkringsåtaganden gentemot koncernens företag sker enligt lokala regler och inte enbart på faktiska skadefall. Enligt dessa regler sker skuldföring även för förväntade skador i framtiden baserat på en schablonmässig beräkning. Någon justering av captivebolagets schablonmässiga tillägg i reserveringen görs inte i koncernredovisningen.

Du har nu haft slutrevisionen med företagsledningen i moderföretaget varvid framkommit:

- Skuldföring av den potentiella skattekostnaden i USA kommer inte att göras i koncernen. I stället föreslås att skatten redovisas som en ansvarsförbindelse i årsredovisningen. Som stöd för detta presenteras ett yttrande från en amerikansk skattejurist vars slutsats är att företaget har skälig anledning att tro att det kan vinna i domstol.
- Styrelsen har i efterhand godkänt förvärvet i Italien. I samband härmed gavs VD en kraftig reprimand av styrelsens ordförande.
- Företaget ämnar inte justera captivebolagets redovisning i koncernredovisningen utan anser att redovisningen inte strider mot god redovisningssed i Sverige med motiveringen att företaget faktiskt bedriver försäkringsverksamhet. Vid mötet blir du upplyst om att reserveringen för förväntade, ännu ej inträffade, skador uppgår till 45 mnkr.

Uppgift (14 p)

Redogör för ditt ställningstagande till frågeställningarna ovan inför avgivandet av revisionsberättelsen. Bortse från eventuella skattekonsekvenser. Upprätta förslag till revisionsberättelse. Använd dig av bifogade mall.

Deluppgift 3.5

Styrelsen i moderföretaget har som ett krav på företagsledningen att koncernen i alla avseenden ska vara börsfähiq för att försäkra sig om att koncernen med kort varsel ska klara en noteringsprocess. Som ett led i detta har styrelsens revisionskommitté i samband med din presentation av planeringen av revisionen för 2005 poängterat vikten av granskningen av intern kontroll.

Verkställande direktören ber dig delta på ett seminarium för koncernledningen och där föredra vad som menas med intern kontroll i en koncern som Svenska Filter samt kortfattat redogöra för vilken påverkan den svenska koden för bolagsstyrning får på revisionen för det fall Svenska Filter AB noteras på A-listan. Ekonomichefen ber dig inrikta ditt föredrag på företagsövergripande frågor och också ge konkreta exempel på vad som karakteriserar god intern kontroll.

Uppgift (10 p)

- a. Redogör kortfattat för vilken påverkan den svenska koden för bolagsstyrning får på revisionen av Svenska Filter AB?
- b. Ge konkreta exempel på vad som är god intern kontroll på koncernövergripande nivå.